

מסורת הש"ס

(א) [למן ע"ה]

הגהות הב"ה
(א) גמ' או דלמא מצי איל
שטק: (ב) רשב"ם דיה חזק
מחזק וכו' דרך להאיר חרוב
מתקין ולא: (ג) ד"ה חזק
משדה פלוגי הסמוך למזר
לכ"ל ויפית לו חזק נמקח:
(ד) ד"ה ה"ג אלא וכו' זו
ופירושה שפירוש משנה:

מוסף תוספות

א. דלחכי א"ל חזק
מחזק וכו' ופירושו לשיר
באותה שדה שמכר חזק
אחד כמה ששדה אותו
חזק או אותו סוף. רשב"ם.
ב. במגו דאי בעי אמר
מדוק הוא. רמב"ם. ג. אם
לא שאלם נאמן וישר הוא
לא היו משערי אותו מן
השמים. רש"י י"ב נ"ה.
ד. כיון דהשתא טעין ליה
נאנסו אימת הוה ליה
לקבלי שטרא. רשב"ם.
ה. (והוא) דאמר וזימנא
ליה שטרי בדי מאי בעי
לאו בר עמדם הוא אלא
תלמודא הוא דבעי ליה
לברורה דמלתא. רשב"ם.

רבינו גרשום

כל שהעול כובשו. שהיו
גרילין לחורש זרימא
במחרישה כשהיו זרימין
ומשמימי עול בראשי
השורים כעין שאנו גרילין
ואם מכה העול באילן
כשהוא חורש וזעזעל כופף
את האילן ודאי מכור דלא
הוי דבר חשוב ואיך שיש
בהן כח דאין העול יכול
לכובשין הוי שטרי: הא
בדקלי. כעין כל שטרי
לו בחבל: בעצמיה רב
אחא מרב שטת. אם אמר
לו קרקע אני מוכר לך
חזק מחזק זה וחזק מסוף
פלוגי ואיכא חרובין אחריני
מחזקין וסוף שקמה מהו.
מי אמרי' הואיל דבלא תנאי
נמי לא מכר שום חרוב
מחזק ולא שום סוף שקמה
דקתני מתני' לא מכר לך
חרוב המחזק ולא סוף
שקמה והאי הואיל דאין
מוחזק ליה הכי חזק מסוף
פלוגי לטפוי ללוקח קאמי
דמשמע הכי הוא דלא
יקנה הא שאר חרובין קני.
או דלמא אפי' שאר חרובין
נמי לא קני והאי דקאמר
הכי משום האי טעמא
דאמרי' לקמן לדמי: א"ל
לא קני. אפי' שאר חרובין:
תני. דאפי' שאר חרובין
נמי לא קנה: דאילו קנה
ליה מוכר ללוקח שדי אני
מוכר לך חזק משדה פלוגי.
כלומר חזק מן אותה שדה.
וכי מי אמרי' הואיל דלא
קני הא אחרינינהו דיליה
קני בתמיא. והא לא אמר
ליה שדוהי מכורין לך. אלא
לדמי דאמר ליה שדי אני
מוכר לך חזק משדה פלוגי
שאני נותן לך באותן פלוגי
שנתיב לו. אבל איוו
מן האחרות שתרצה אתן
לך באותן דמים שנתיב לך.
זו. הכא נמי לזכיר דאמר
ליה חזק מחזק פלוגי וחזק
מסוף פלוגי אפי' בלאו הכי
לא קני ליה. לדמי קאמי
ליה. כלומר שאותן אינו

המוכר את הבית פרק רביעי בבא בתרא ע.

דייני גולה. שמואל וקרנא בפ"ק דסנהדרין (דף פ"ו ע"ט): כל שהעול
כובשו. חורשין היו צדקן סביב האילנות ואם העול כופף את
האילן ועובר השור לדרכו ואין האילן מעכב השור לא חשיב. ומיהו
אם אין אילנות גדולים צדקה אלא אלו היו שור כדאמרינן [פ"ט] גבי דיקלי:

הא דיקלי. מילתיה דרב: הא
צולוני. שהעול כובש דשעור דעליית
כזל לא שייך צה דכזל חזל עולין ככל
שאר אילנות על ידי ענפים המתפצלים
לכל זל. ושעורא דכזישת עול נמי
איכא למימר דלא שייך דיקלי דאפי'
היכא דכזיש ליה עול חשיב הוא אם
עולין לו כזל: חזק מחזק. המורכב
פלוגי חזק מסוף השקמה פלוגי והיו
זה הרבה חרובין סדקא מהו דלס'
הוא שמיק לא היו מכורין כזל זה
כזל עכשיו ששייר אחד איכא למימר
דשאר חרובין מכר לו או דלמא
שייר לא יגרע כמו אלא אפילו שאר
חרובין נמי לא קני הלוך דכזשיל
שייפה המוכר את כח שלו שפירש
צפירוש איני מוכר לך ההוא חרוב
אין לנו לגרע כמו ששאר אלא
איכא מילתא לטפוי כהאי חזק כגון
דרך מטפין ליה כדאמר במתניתין
ומודי ר"ע צמן שאמר לו חזק מאלו
שאינו רריך ליקח לו דרך והאי חזק
מחזק פלוגי דקאמר לשיר דרך
להאי (ט) דקל נמכרין ולא למעט השאר
ופי' לרבנן נמי איכא למימר לפיכך
אמר חזק מחזק פלוגי דזההוא
חזק היה חפץ יומר ולא היה רוצה
שיצבענו לוקח לדין ולחרוב זה
איכין לשופרא דשטרא אכל על שאר
חרובין לא חשיב לכמוז שופרא דשטרא
דמי' צומח הוא במאי דק"ל שאין
חרוב המורכב נמכר כזל שדה. כן
נראה בעיני ועיקר: (הג"ה.) א"ל לא
קנה. לא הוא ולא זולתו דכיון שאפי'
לא פירש ליה חזק כגון אלו אינן
נמכרין כזל שדה ה"ג לא קנה ולא
פירש הללו אלא להודיעו שכל אילן

שצאונה שדה הרי הן כמו אלו ולא נמכר. ע"כ: ה"ג אישיצה חזק מחזק פלוגי חזק מסוף פלוגי לא קנה. ולא גרסינן אותו חרוב לא קנה
דל"כ קשה מעלייתא היא ולא מצי למכוריה לקמיה שאר חרובין נמי לא קנה: לא שאר חרובין נמי לא קנה. דהאי דקתני לא קנה אשאר
חרובין קאי וכל שכן האי דקאמרינן ולא שמועין אחא דלא הפסיד שאר חרובין כזשיל ההוא ששייר יחיד: שדע. דלא קני: חזק משדה
פלוגי. הסמוך (א) לו חזק למיכר: הא אחריני קני. בתמיה והלא שדה אחת מכר לו ולא השאר: ה"ג אלא לא קני ה"ג לא קני. כלומר אלא פשיטא
לן דלא קני הלוך שאר שדות דהא המוכר שדה אחת לא מכר כל שדותיו כזל ובשיל שאלמר שטות זה חזק משדה פלוגי אין לנו לומר שמכר מה
שלא רצה למכר דשדה אחת נמכרין למכור ולא שמי שדות ה"ג המוכר את השדה לא מכר חרובין וסוף דחשיבי שדה צפוי עמדם כו'. משום דדייני גולה נקט לה הכא:
אחת מהן כזל צורח אין לנו לומר שמכר השאר: ואית דגרס אלא לדמי ה"ג לדמי. כלומר כזאמו שדה שמכר שייר לעצמו דמי ההוא שדה דקאמר
חזק משדה פלוגי ה"ג ה"ק שדה מכור לך חזק מדמי חרוב פלוגי ויש עוד פירושים אחרים ולא נהירא כלל גירסא זו ופירושה (י) משוש
היה צספרים ליתן טעם דצבר כיון דלא קני אמאי קאמר חזק משדה פלוגי ומיהו הטעם דכפרישית לשיר ליה דרך להאיר חרוב או
להאיר שדה ששייר נמכרין וכדאמרינן נמי (לעיל דף סג:) גבי על מנת שהדיוטא העלויה שלי ששייר מקום זיזין ומיהו היכא דליכא
לטפוי שום דבר אין לנו לומר כיון דליכא לטפוי לגרועי נמכרין דדי לנו אם אינו מטפין ומריח צשיוור אלא שיפסיד בתמיה: חזק
מחזי סוף פלוגי מהו. ולהאי ליטנא פשיטא ליה דחזק מסוף פלוגי לא קנה נמי שאר סדקין: שאר חרובין פשיטא הוא דלא קני. כדאמרינן
טעם לעיל תדע דאי א"ל כו'. ומשני לא מה ששייר כזאמו חרוב נמי לא קנה. והא דקתני שאר חרובין לא קנה הכל קורא שאר
חרובין אפילו חרוב המוכר: והכא נמי גרסינן אלא לא קני ה"ג לא קני: בעא מיניה רב עמרם כו'. משום דדייני גולה נקט לה הכא:
בשטרא. שכתב כמה הפקיד לו וחתמו בעדים ואהני ליה האי שטרא דלא מצי טעין נפקד להד"מ: וא"ל. נפקד היום ונמכר החזקתיו
לך מהו דהא ק"ל צחוקת הצתים (לעיל דף מה:). דהמפקיד את חבירו בעדים א"ל להחזיר בעדים אכל הכא דאיכא שטר ציד המפקיד
מי אמרינן דה"ג מהימן מיגו דאי בעי אמר נאנסו והוא מהימן ובשצועה דלקמן [ע"ג] וכדכתיב שצועה ה' מהיה צין שניהם (שמות כז)
שהחזיקה האמינותו לנפקד השתא נמי מהימן ובשצועה דלקמן [ע"ג] דמה לו לשקר אי בעי הוה פטר נפשיה בטענת שקר דנאנסו ומשום
דלא רצה לשקר ואמר החזקתיו נאמן: או דלמא אמר ליה. מפקיד שטרך צדידי מאי בעי לא היה לך להניח השטר צדידי אילו החזקת
לי פקדוני כדי שלא לחזור וחתבענו וכמו מה לי לשקר במקום עדים דמי ולא אמרינן מה לי לשקר: וליתעמך אילו אמר ליה נאנסו
כו'. הלכך לא מצי למיטען מפקיד שטרך צדידי מאי בעי ולמה לי לשקר במקום עדים לא דמי דהא עבד איניש למידיח ואמר
כצדתי את שטרי ונפקד נמי לא הוה חייש לשטרא דהוה מצי למיפטר נפשיה בטענת אונס אכל מלוה לא צדקו בשטר לא
מצי טעין ליה פרעתי דל"ל איך שטרך צדידי מאי בעי וגם ליה ליכא שום מיגו דלפי' טעין נאנסו רריך לשלם דמלוה להאיר יתנה:

חזק מחזק פלוגי אותו לא קני. לא גרסינן אותו חרוב דהא
מסיק דשאר חרובין נמי לא קנה ומיהו לפי הספרים דגרסינן
זמר הכי אלא לדמי ה"ג לדמי גרסינן ליה שפיר דמי חרוב לא קנה
צקרקע א: א"ל דלמא מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי. אפילו למי' (פמזות יט). מודה בשטר שכתבו רריך
לקיימו ומיהו לא קנה לומר דפרוע הוא ב
ולא אמר א"ל שטרך צדידי מאי בעי
התם משום דזימנין אפשיטי דספרא
זייר ליה דעל הלוה ליתן שטר כתיבת
השטר ופעמים כשאין לו ללוה נותן
המלוה כשצילו אכל הכא אין על
הנפקד ליתן שטר ועוד דהתם ליה
מאמינן למלוה להניח שטר צידו משום
דכתיב ציה תומת שירים נתחם
כדאמרי' בהמפקד (צ"ד דף נה.) אכל
הנפקד אינו מאמינן את המפקד
ולעולם אינו מחזיר את הפקדון עד
שיחזיר לו השטר ועוד דאין מדקדק
כל כך ליה אחר המלוה לפי ששעה
לו טובה: ולי' שטרך
בידי מאי בעי. לאו משום דליהו
מיגו במקום עדים קפריך דל"כ מאי
משני וליתעמך כי א"ל נאנסו מי מצי
אמר ליה שטרך צדידי מאי בעי הא
כי אמר נאנסו לא מוכחא מילתא
ללאו קושטא קאמר דלע"פ שהשטר
צידו יכול להיות שנאנסו אלא אור"י
דס"ד דמקשה דהא דקאמר דנאמן
נאמן לגמרי קאמר אפי' בלא שצועה
ולכן היה צבור דכללו מיגו דנאנסו
מצי למימר החזקתיו לך דאי ע"י מיגו
דנאנסו אמאי נאמן בלא שצועה ולהכי
פריך ולימא ליה שטרך צדידי מאי
בעי ומשני דמטעם מיגו נאמן ופריך
כי אמר נאנסו לאו שצועה בעי:

חזק מחזק פלוגי אותו לא קני. לא גרסינן אותו חרוב דהא
מסיק דשאר חרובין נמי לא קנה ומיהו לפי הספרים דגרסינן
זמר הכי אלא לדמי ה"ג לדמי גרסינן ליה שפיר דמי חרוב לא קנה
צקרקע א: א"ל דלמא מצי א"ל שטרך בידי מאי בעי. אפילו למי' (פמזות יט). מודה בשטר שכתבו רריך
לקיימו ומיהו לא קנה לומר דפרוע הוא ב
ולא אמר א"ל שטרך צדידי מאי בעי
התם משום דזימנין אפשיטי דספרא
זייר ליה דעל הלוה ליתן שטר כתיבת
השטר ופעמים כשאין לו ללוה נותן
המלוה כשצילו אכל הכא אין על
הנפקד ליתן שטר ועוד דהתם ליה
מאמינן למלוה להניח שטר צידו משום
דכתיב ציה תומת שירים נתחם
כדאמרי' בהמפקד (צ"ד דף נה.) אכל
הנפקד אינו מאמינן את המפקד
ולעולם אינו מחזיר את הפקדון עד
שיחזיר לו השטר ועוד דאין מדקדק
כל כך ליה אחר המלוה לפי ששעה
לו טובה: ולי' שטרך
בידי מאי בעי. לאו משום דליהו
מיגו במקום עדים קפריך דל"כ מאי
משני וליתעמך כי א"ל נאנסו מי מצי
אמר ליה שטרך צדידי מאי בעי הא
כי אמר נאנסו לא מוכחא מילתא
ללאו קושטא קאמר דלע"פ שהשטר
צידו יכול להיות שנאנסו אלא אור"י
דס"ד דמקשה דהא דקאמר דנאמן
נאמן לגמרי קאמר אפי' בלא שצועה
ולכן היה צבור דכללו מיגו דנאנסו
מצי למימר החזקתיו לך דאי ע"י מיגו
דנאנסו אמאי נאמן בלא שצועה ולהכי
פריך ולימא ליה שטרך צדידי מאי
בעי ומשני דמטעם מיגו נאמן ופריך
כי אמר נאנסו לאו שצועה בעי:

חזק מחזק פלוגי אותו לא קנה. ולא גרסינן אותו חרוב לא קנה
דל"כ קשה מעלייתא היא ולא מצי למכוריה לקמיה שאר חרובין נמי לא קנה: לא שאר חרובין נמי לא קנה. דהאי דקתני לא קנה אשאר
חרובין קאי וכל שכן האי דקאמרינן ולא שמועין אחא דלא הפסיד שאר חרובין כזשיל ההוא ששייר יחיד: שדע. דלא קני: חזק משדה
פלוגי. הסמוך (א) לו חזק למיכר: הא אחריני קני. בתמיה והלא שדה אחת מכר לו ולא השאר: ה"ג אלא לא קני ה"ג לא קני. כלומר אלא פשיטא
לן דלא קני הלוך שאר שדות דהא המוכר שדה אחת לא מכר כל שדותיו כזל ובשיל שאלמר שטות זה חזק משדה פלוגי אין לנו לומר שמכר מה
שלא רצה למכר דשדה אחת נמכרין למכור ולא שמי שדות ה"ג המוכר את השדה לא מכר חרובין וסוף דחשיבי שדה צפוי עמדם כו'. משום דדייני גולה נקט לה הכא:
אחת מהן כזל צורח אין לנו לומר שמכר השאר: ואית דגרס אלא לדמי ה"ג לדמי. כלומר כזאמו שדה שמכר שייר לעצמו דמי ההוא שדה דקאמר
חזק משדה פלוגי ה"ג ה"ק שדה מכור לך חזק מדמי חרוב פלוגי ויש עוד פירושים אחרים ולא נהירא כלל גירסא זו ופירושה (י) משוש
היה צספרים ליתן טעם דצבר כיון דלא קני אמאי קאמר חזק משדה פלוגי ומיהו הטעם דכפרישית לשיר ליה דרך להאיר חרוב או
להאיר שדה ששייר נמכרין וכדאמרינן נמי (לעיל דף סג:) גבי על מנת שהדיוטא העלויה שלי ששייר מקום זיזין ומיהו היכא דליכא
לטפוי שום דבר אין לנו לומר כיון דליכא לטפוי לגרועי נמכרין דדי לנו אם אינו מטפין ומריח צשיוור אלא שיפסיד בתמיה: חזק
מחזי סוף פלוגי מהו. ולהאי ליטנא פשיטא ליה דחזק מסוף פלוגי לא קנה נמי שאר סדקין: שאר חרובין פשיטא הוא דלא קני. כדאמרינן
טעם לעיל תדע דאי א"ל כו'. ומשני לא מה ששייר כזאמו חרוב נמי לא קנה. והא דקתני שאר חרובין לא קנה הכל קורא שאר
חרובין אפילו חרוב המוכר: והכא נמי גרסינן אלא לא קני ה"ג לא קני: בעא מיניה רב עמרם כו'. משום דדייני גולה נקט לה הכא:
בשטרא. שכתב כמה הפקיד לו וחתמו בעדים ואהני ליה האי שטרא דלא מצי טעין נפקד להד"מ: וא"ל. נפקד היום ונמכר החזקתיו
לך מהו דהא ק"ל צחוקת הצתים (לעיל דף מה:). דהמפקיד את חבירו בעדים א"ל להחזיר בעדים אכל הכא דאיכא שטר ציד המפקיד
מי אמרינן דה"ג מהימן מיגו דאי בעי אמר נאנסו והוא מהימן ובשצועה דלקמן [ע"ג] וכדכתיב שצועה ה' מהיה צין שניהם (שמות כז)
שהחזיקה האמינותו לנפקד השתא נמי מהימן ובשצועה דלקמן [ע"ג] דמה לו לשקר אי בעי הוה פטר נפשיה בטענת שקר דנאנסו ומשום
דלא רצה לשקר ואמר החזקתיו נאמן: או דלמא אמר ליה. מפקיד שטרך צדידי מאי בעי לא היה לך להניח השטר צדידי אילו החזקת
לי פקדוני כדי שלא לחזור וחתבענו וכמו מה לי לשקר במקום עדים דמי ולא אמרינן מה לי לשקר: וליתעמך אילו אמר ליה נאנסו
כו'. הלכך לא מצי למיטען מפקיד שטרך צדידי מאי בעי ולמה לי לשקר במקום עדים לא דמי דהא עבד איניש למידיח ואמר
כצדתי את שטרי ונפקד נמי לא הוה חייש לשטרא דהוה מצי למיפטר נפשיה בטענת אונס אכל מלוה לא צדקו בשטר לא
מצי טעין ליה פרעתי דל"ל איך שטרך צדידי מאי בעי וגם ליה ליכא שום מיגו דלפי' טעין נאנסו רריך לשלם דמלוה להאיר יתנה:

עין משפט
נר מצוה

גא א ב מיי פכ"ד מהל'
מיהו ה"ג י"ב סמך עין
פכ טוש"ע ח"מ כ"י רעו
ספ"ק ד:
גד ג טוש"ע שם ספ"ק ד
כג"ה:
גה ד טור שם ועי' צ"ח:
גו ה מיי פ"ג מהל'
שכירות ה"ג י"ב סמך עין
פט טוש"ע ח"מ כ"י רעו
ספ"ק ד:

רבינו גרשום (המשך)

נחת לך אלא בדמים יקריס
אבל האחרים אחנן לך
אחר כמה ששדה אותו
חזק או אותו סוף. רשב"ם.
ב. במגו דאי בעי אמר
מדוק הוא. רמב"ם. ג. אם
לא שאלם נאמן וישר הוא
לא היו משערי אותו מן
השמים. רש"י י"ב נ"ה.
ד. כיון דהשתא טעין ליה
נאנסו אימת הוה ליה
לקבלי שטרא. רשב"ם.
ה. (והוא) דאמר וזימנא
ליה שטרי בדי מאי בעי
לאו בר עמדם הוא אלא
תלמודא הוא דבעי ליה
לברורה דמלתא. רשב"ם.

(א) נראה דע"ס ולי' דלפי'
ש"ס דחייב כ'